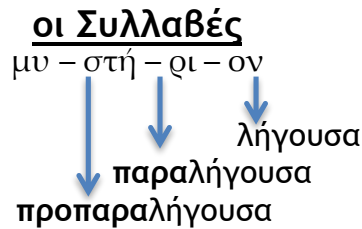

Τονισμός

οι Τόνοι

Η οξεία ´	σημειώνεται εκεί όπου τονίζουμε τη λέξη όταν την προφέρουμε
Η βαρεία `	σημειώνεται στη λήγουσα της λέξης, αν δεν ακολουθεί σημείο στίξης ή εγκλιτική λέξη* (*κάποιες μικρές μονοσύλλαβες ή δισύλλαβες λέξεις, βλ. σ. 20 γραμματικής)
Η περισπωμένη ~	σημειώνεται αντί για οξεία, σε συγκεκριμένες θέσεις, που τις μαθαίνουμε με τους παρακάτω κανόνες

τα Φωνήεντα

Πριν ξεκινήσουμε, μαθαίνουμε καλά:

Βραχύχρονα: ε ο

Μακρόχρονα: η ω

Τα **α, ι, υ** είναι δίχρονα, δηλαδή άλλοτε μακρόχρονα και άλλοτε βραχύχρονα. Αργότερα, θα μάθουμε πότε. Οι δίφθογγοι (αι, ει, οι, αυ, ευ, ου, ηυ, υι) είναι γενικά μακρόχρονες. Προσοχή: οι & αι στο τέλος κλιτών λέξεων είναι βραχείες (εξαιρέσεις γραμμ.σ. 14)

Κανόνες τονισμού

Τους μαθαίνουμε για να ξέρουμε κυρίως πότε βάζουμε περισπωμένη (Γραμματική σ.17)

Τα καλά νέα

Υπάρχουν κάποιοι πολύ εύκολοι κανόνες, που μας αποκλείουν κάποιες συλλαβές:

Βραχύχρονη συλλαβή
(σίγουρα ε, ο)

ποτέ
δεν παίρνει
περισπωμένη!

Περισπωμένη μπορεί να μπει
μόνο στις δύο τελευταίες
συλλαβές! ☺
Δηλαδή στην
προπαραλήγουσα → οξεία
πάντοτε

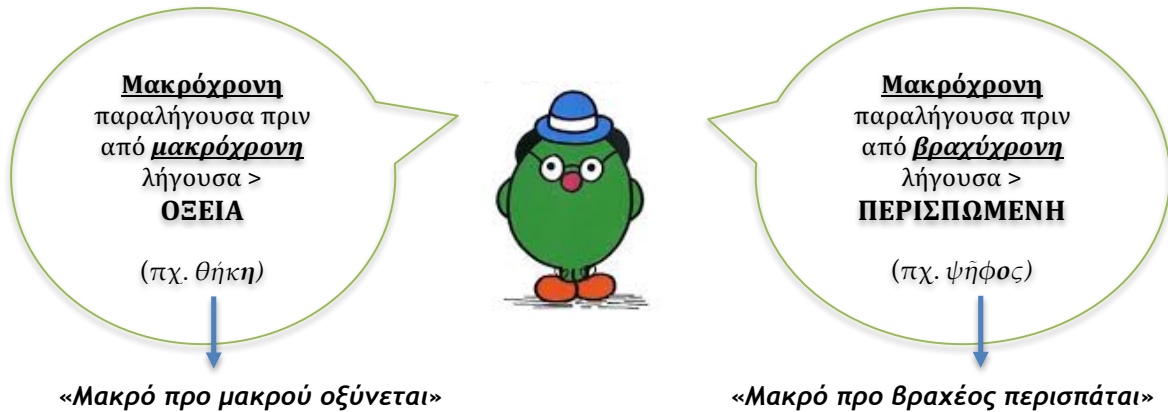
Αν η λήγουσα είναι
μακρόχρονη, η
προπαραλήγουσα δεν
τονίζεται καν!
πχ. ἄνθρωπος >
ἀνθρώπου

Καμία λέξη δεν
τονίζεται πάνω από
την προπαραλήγουσα,
πχ. λέγομεν,
ἐλεγομεθα

Οι σημαντικοί κανόνες

Στις δύο τελευταίες συλλαβές, όπου μπορεί να έχουμε περισπωμένη, έχουμε δύο βασικές περιπτώσεις:

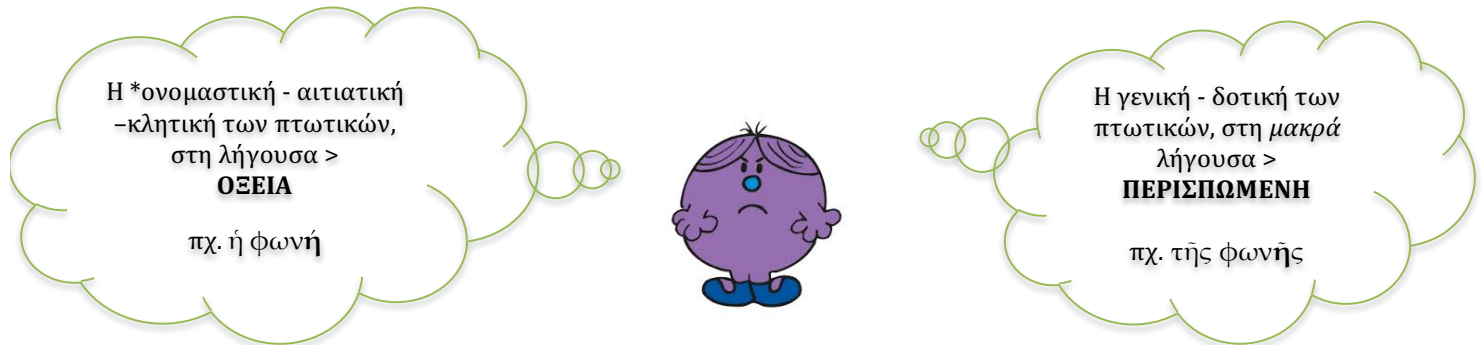
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Α. ο τόνος είναι στην παραλήγουσα. Εδώ οι πιθανότητες είναι οι εξής:

- Ε, κι αν η παραλήγουσα είναι βραχύχρονη;

- Είπαμε! Με τις βραχύχρονες συλλαβές δεν αναρωτιόμαστε καν, παίρνουν πάντοτε οξεία έτσι κι αλλιώς! Για τόνισε τώρα τις λέξεις: μητηρ νησον δωρον δωρων δημοσ πλουτος τεκνον φευγω κηπων θειος κτησεις

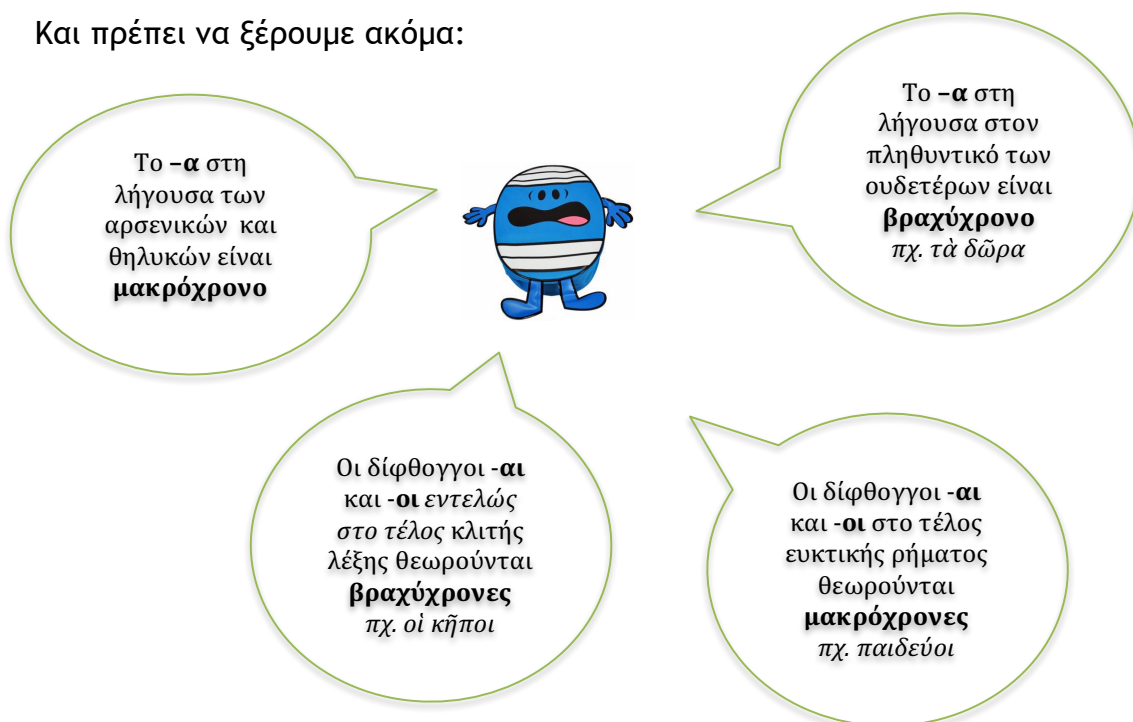
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Β. ο τόνος είναι στη λήγουσα. Εδώ έχουμε τις εξής περιπτώσεις:

Για τόνισε τώρα τις λέξεις: ή ψυχη τήν ψυχην τής οδου τής τιμης

* όταν δεν προέρχεται από συναίρεση (που θα την μάθουμε αργότερα)

Και πρέπει να ξέρουμε ακόμα:

Οξεία ή Περισπωμένη;

Οξεία

- στη μακρόχρονη παραλήγουσα πριν από μακρόχρονη λήγουσα (*μακρό προ μακρού*)
- στις **βραχύχρονες** συλλαβές (πάντα)
- στην **προπαραλήγουσα** (πάντα)
- στη μακρόχρονη λήγουσα **ονομ-αιτ-κλητ** πτωτικών

Περισπωμένη

- στη μακρόχρονη παραλήγουσα πριν από βραχύχρονη λήγουσα (*μακρό προ βραχέος*)
- στη μακρόχρονη λήγουσα της **γενικής -δοτικής** των πτωτικών

Άσκηση

Γράψτε δίπλα σε κάθε λέξη γιατί την τονίζουμε έτσι:

ἀγγειον	
ώραιων	
ώραιος	
θεις	
Ἀθηναίων	
Ἀθηναίος	
τονος	
Ὅμηρου	
πειθομαι	
ἄνεμος	
ναυται	
μυστηριον	
μηκος	
πονος	
οἶκος	
οἴκου	
παιδες	
ἐντολη	
ἐντολης	
πρωτος	
γενναιος	
γενναιου	

